

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 41Cob/430/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6714205859
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Križanová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6714205859.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Križanovej a členiek senátu JUDr. Daniely Maštalífovej a JUDr. Miroslavy Púchovskej, v právnej veci navrhovateľa CD Consulting s.r.o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, zastúpený Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti odporcovi N. F., nar. XX.X.XXXX, bytom J. E. XXXX, XXX XX J. E., za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporkyne Združenie spotrebiteľov Slovenska, o.z., so sídlom Janka Kráľa 7, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 42 309 166, zastúpený Mgr. Henrichom Schindlerom, advokátom so sídlom Janka Kráľa 7, 974 01 Banská Bystrica, o zaplatenie zmenkovej sumy 1.999,- Eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Zvolen, č.k. 14C/63/2014-53 zo dňa 29. mája 2015takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Zvolen, č.k. 14C/63/2014-53 zo dňa 29. mája 2015 potvrdzuje.

odôvodnenie:

Návrhom podaným na súd dňa 17.4.2014 si uplatnil navrhovateľ proti odporcovi právo na zaplatenie zmenkovej sumy 1.999,- Eur, zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne, 6% ročný úrok, zmenkovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, t.j. 10,34 Eur. Navrhovateľ návrh podal na vzorovom tlačive A návrhu na uplatnenie pohľadávky podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „Nariadenie č. 861/2007“). Navrhovateľ v návrhu uviedol, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil odporca dňa 19.4.2010 na zmenkovú sumu 3.101,45 Eur, a zaviazal sa aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 30. 3. 2011, indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Navrhovateľ tiež uviedol, že indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom vystaviteľ doposiaľ nezaplatil zmenkovú sumu ani úroky. Netrval na nariadení pojednávania.

Súd prvého stupňa postupoval podľa článku 5 ods. 2 Nariadenia č. 861/2007, doručoval odporcovi kópiu tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky spolu s vyplnenou časťou I vzorového tlačiva C na odpoveď. Odporca zásielku prevzal dňa 19.4.2014, k návrhu sa však nevyjadril.

Súd prvého stupňa vykonal dokazovanie zmenkou predloženou navrhovateľom, ako aj exekučným spisom č.k. 13Er/101/2011 v právnej veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s.r.o. voči odporcovi, ako povinného na vymoženie pohľadávky oprávneného priznanej rozsudkom Stáleho rozhodcovského súdu sp.zn. SR 07386/11 zo dňa 11.8.2011 vo výške 3.101,45 Eur so zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne zo sumy 3.101,45 Eur od 30.3.2011 do zaplatenia, úrokom vo výške 6 % ročne z uvedenej sumy od 2.5.2011 do zaplatenia (žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v tejto veci bola zamietnutá). V exekučnom spise je založená zmluva o úvere zo dňa 19.4.2010,

číslo zmluvy XXXXXXXXX, z ktorej súd zistil, že bola uzavretá medzi veriteľom POHOTOVOSŤ, s.r.o., IČO: 35 807 598 a odporcom, ako dlžníkom. Veriteľ sa zaviazal poskytnúť dlžníkovi úver vo výške 1.400,-Eur a dlžník sa zaviazal zaplatiť túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 1.348,-Eur, t.j. celkovo zaplatiť čiastku 2.748,-Eur v 12-mesačných splátkach po 229,-Eur, počnúc dňom 20.5.2010. Zo všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré tvoria druhú stranu uvedenej zmluvy o úvere súd zistil, že v bode 14 je Dohoda o vyplnení zmenky, podľa ktorej na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka, ako vystaviteľa zmeniek vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi, ako remitentovi vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie je vyplnená zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Okresný súd takéto dojednanie o vyplnení zmenky za stavu, že ide o spotrebiteľský vzťah, a ktoré dojednanie mení vzťah medzi účastníkmi zo zmenkového dojednania na vzťah zo zmenky, ktorý nie je zásadne kauzálny a nepožíva žiadnu ochranu spotrebiteľa, vyhodnotil ako neprijateľnú podmienku a dohodu o vyplnení zmenky považoval za neplatnú. Doplnil, že spotrebiteľské právo v čase uzavretia predmetnej zmluvy nevyučovalo prijať od dlžníka zmenku, len na zabezpečenie nárokov zo spotrebiteľského úveru, ktorá úprava bola obsiahnutá v § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Rovnako sa pripúšťalo za určitých podmienok vyplniť zmenkovú sumu veriteľom do zákonom limitovanej výšky istiny a príslušenstva. Navyše predmetná zmluva o úvere neobsahuje ročnú percentuálnu mieru nákladov, pričom podľa Zákona o spotrebiteľských úveroch ide o jednu z obligatórnych náležitostí zmluvy o úvere. Zákon sankcionuje absenciu tejto náležitosti tým, že v takomto prípade sa poskytnutý úver podľa § 11 ods. 1 písm. a) Zákona o spotrebiteľských úveroch považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Pri hodnotení zistených skutočností súd prvého stupňa poukázal na úpravu článku I § 48 ods. 1, § 75, § 11 ods. 1 a § 5 ods. 1, § 33 ods. 1 a 2 a § 17 zákona č. 191/1950 Zb., zákon zmenkový a šekový (ďalej len „ZZŠ“), § 52 ods. 1, 3 a 4, § 53 ods. 1, 2 a 3, § 54 ods. 1a, § 39 Občianskeho zákonníka, § 2 písm. d), § 39 ods. 2 písm. j) § 11 ods. 1 a § 25 ods. 5 zákona č. 129/2010 Zb. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzavretia zmenky a na § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. a návrh navrhovateľa zamietol.

V tomto konkrétnom prípade s poukazom na § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinného do 10.6. 2010 okresný súd uviedol, že v zmysle tohto ustanovenia v súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru smel veriteľ prijať od dlžníka zmenku na zabezpečenie svojho nároku zo spotrebiteľského úveru, len ak išlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstvo vo výške max. 30 % istiny poskytnutého úveru.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrhu navrhovateľa na uplatnenie pohľadávky vyhovie v celom rozsahu. Navrhovateľ namietal, že konanie pred súdom prvého stupňa má vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho posúdenia veci.

Navrhovateľ predovšetkým namietal, že postupom súdu prvého stupňa došlo k porušeniu práva EÚ, pretože súd nepostupoval v zmysle príslušných ustanovení Nariadenia č. 861/2007. Tvrdil, že na rozhodnutie súdu o nariadení pojednávania neboli splnené podmienky Nariadenia, konanie podľa ktorého je zásadné písomné a pojednávanie sa nariaďuje len pokiaľ to súd považuje za potrebné, alebo ak o to požiadajú niektorá zo strán. Namietal tiež, že súd prvého stupňa nevydal žiadne rozhodnutie o nariadení pojednávania a nedoručil ho účastníkom konania v zmysle § 45 a nasl. O.s.p. Poukazoval na to, že odporca nedoručil súdu žiadnu žalobnú odpoveď v zmysle Nariadenia, súd má preto postupovať podľa článku 7 ods. 3 Nariadenia a vydať rozsudok. Navrhovateľ namietal proti postupu súdu prvého stupňa, ktorý vo veci vykonal dokazovanie aj oboznámením sa s úverovou zmluvou, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi, nakoľko navrhovateľ a podľa dostupných informácií ani odporca takéto dokazovanie súdu nenavrhli. Úprava § 120 ods. 1 O.s.p. síce výnimočne umožňuje súdu vykonať aj iné dôkazy ako tie, ktoré navrhli účastníci konania, v tomto konaní však podľa navrhovateľa na to dôvod nebol, súd mohol a mal rozhodnúť v tejto veci o práve na náhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len na základe predloženej zmenky. Poukazoval na to, že odporca voči forme a obsahu nevzniesol žiadne námietky, pričom zmenka je vo vzťahu k navrhovateľovi, ako indosatárovi jediným legitimizačným prostriedkom, ktorý nie je možné ničím iným nahradiť. Navrhovateľ ďalej poukazoval na koncentračnú zásadu konštruovanú Nariadením, keď odporca mohol vzniesť námietky voči zmenke v zmysle článku

5 ods. 3 až 6 Nariadenia, ak to však neurobí, musia byť námietky odmietnuté. Súd prvého stupňa podľa navrhovateľa z vlastnej iniciatívy bez návrhu odporcu a bez legitímneho podnetu vykonal na ťarchu navrhovateľa dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter odporcu, ako spotrebiteľa, pritom takéto skutočnosti podľa navrhovateľa nemožno jednoznačne považovať za nesporné, lebo odporca ani navrhovateľ sa k týmto skutočnostiam nikdy nevyjadrili. Pokiaľ súd na týchto údajne nesporných skutočnostiach založil svoje meritórne rozhodnutie, je toto rozhodnutie postihnuté vadou, ktorá má za následok jeho nesprávnosť. Navrhovateľ ďalej namietal, že súd dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov a aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov a práva EÚ. Poukazoval na to, že zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy, nie je možné ju spájať alebo podmieňovať inými okolnosťami, než ktoré sú na zmenke uvedené, súd prvého stupňa sa však aplikáciou príslušných ustanovení ZZŠ vôbec nezaoberal a ignoroval tak predmet sporu. Vzhľadom na úplnú samostatnosť, oddelenosť, nezávislosť zmenkového záväzku nie je podľa navrhovateľa možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa zákona o spotrebiteľských úveroch a že tomuto zákonu odporuje. Tvrdil, že zmenka, ktorú predložil v tomto konaní má všetky zákonom predpísané náležitosti, ide o platnú zmenku a uplatnený nárok navrhovateľa je tak v celom rozsahu dôvodný. Navrhovateľ tiež poukazoval na uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp.zn. 10Co/79/2013 zo dňa 5.9.2013 a uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp.zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21.11.2013, ktoré boli vydané v skutkovo a právne zhodnej veci navrhovateľa a potvrdzujú uvedené závery navrhovateľa.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadril .

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, senát 41Cob vo svojej rozhodovacej činnosti v podobných veciach do 22.12.2015 vychádzal z platnej právnej úpravy zákona č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len ZZŠ) a z právneho názoru, že konanie v takýchto veciach je konaním o zaplatenie peňažného nároku vyplývajúceho zo zmenky, odporca má postavenie zmenkového dlžníka a pri indosovanej zmenke môže v konaní vznášať relevantné námietky týkajúce sa jeho vzťahu voči pôvodnému zmenkovému veriteľovi len v prípade, ak preukáže, že súčasný majiteľ zmenky pri nadobudnutí zmenky konal na škodu odporcu ako dlžníka (§ 17 ZZŠ), ďalej že charakter zmenkového záväzku je prísne abstraktný a oddelený od zmluvného vzťahu, zmenka indosáciou stratila charakter zabezpečovacej zmenky (akou bola v súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru odporcovi, ktorý na zabezpečenie záväzku z tohto úveru vystavila spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s. r. o. zmenku) a stala sa zmenkou na platenie. Ak zmenku predloženú v obdobných veciach žalobcom súd vyhodnotil ako platnú, pretože spĺňala všetky zákonom stanovené náležitosti tzv. zmenky vlastnej, a odporca nevzniesol kvalifikované námietky v zmysle § 17 ZZŠ, súd vychádzal zo záveru, že odporca, ako zmenkový dlžník je povinný zaplatiť navrhovateľovi, ako majiteľovi zmenky zmenkovú sumu aj s príslušenstvom.

S účinnosťou od 22. 12. 2015 bol prijatý zák. č. 438/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len O. s. p.) v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, medzi inými aj Zákon č. 191/1950 Zb. ZZŠ.

V zmysle § 372y ods. 1 O.s.p. v znení zákona č. 438/2015 Z.z., ak ods. 2 a 3 neustanovujú inak, na konania začaté pred dňom účinnosti tohto zákona sa použijú predpisy účinné odo dňa účinnosti tohto zákona.

Podľa § 79 ods. 3 O.s.p., v znení zák. č. 438/2015 Z.z., ak ide o žalobu, ktorou sa uplatňuje nárok zo zmenky alebo šeku proti žalovanému, ktorý je fyzickou osobou, žalobca je povinný opísať aj rozhodujúce skutočnosti týkajúce sa vlastného vzťahu so žalovaným, a ak ide o žalobcu, ktorý svoje právo preukazuje nepretržitým radom indosamentov, skutočnosti týkajúce sa vlastného vzťahu jeho právnych predchodcov so žalovaným. K žalobe sa pripojí zmenka alebo šek a ďalšie listiny potrebné na uplatnenie práva z nich. Ak zmenka alebo šek boli vystavené na zabezpečenie záväzkov z písomnej zmluvy, pripojí sa k žalobe aj táto zmluva.

V zmysle § 79 ods. 4 O.s.p. , v znení zákona č. 438/2015 Z.z., ak nie je dokázaný opak, platí, že nárok zo zmenky alebo šeku proti žalovanému, ktorý je fyzickou osobou, vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

V zmysle § 114 ods. 2 druhá veta O.s.p., v znení zákona č. 438/2015 Z.z., ak ide o vec týkajúcu sa uplatňovania nároku zo zmenky alebo šeku, ktorá vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, súd žalovaného poučí aj o možnosti uplatňovania námietok podľa osobitného predpisu.

Podľa čl. I § 17 Zákona č. 191/1950 Sb. v znení Zákona č. 438/2015 Z.z. kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Ak je žalovaný zo zmenky ten, koho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, možno majiteľovi robiť námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom vždy.

Podľa čl. I § 17 ods. 2 Zákona č. 191/1950 Sb. v znení Zákona č. 438/2015 Z.z., v konaní, v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky sa z úradnej povinnosti prihladne na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa odseku 1, ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky mohol uplatniť, ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na spoločnom zasadnutí občiansko-právneho a obchodno-právneho kolégia dňa 20. 10. 2015 na návrh ministra spravodlivosti prijal v zmysle § 21 ods. 3 písm. b) a § 22 ods. 1 písm. b) Zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov zjednocovacie stanovisko k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov podľa Nariadenia č. 861/2007 s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa. Spoločné zjednocovacie stanovisko bolo zverejnené pod č. 93 v zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 8/2015 (Stanoviská a rozhodnutia vo veciach občiansko-právnych a obchodno-právnych). Podľa čl. I stanoviska ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že: 1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou, či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex-offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ; 2. pokiaľ súd nevzhľadne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí, prípadne vznesených námietok zohľadňujúcich ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinností posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

Podľa čl. II spoločného stanoviska, ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

Podľa čl. III spoločného stanoviska, aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok, ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a napadnutý rozsudok okresného súdu podľa ustanovenia § 219 ods. 1 O.s.p., ako vecne správny potvrdil.

Zo skutočností zistených z predloženého spisu odvolací súd zistil, že zmenka predložená v tomto konaní navrhovateľom bola vystavená a odporcom podpísaná, ako zmenka zabezpečovacia k Zmluve o úvere uzavretej dňa 19.4.2010 medzi veriteľom POHOTOVOSTĚ s.r.o. Bratislava a odporcom, ako dlžníkom. Na zmluve, ako aj na zmenke je uvedené číslo zmluvy XXXXXXXXXX, zmenka bola vystavená a podpísaná v ten istý deň, ako zmluva o úvere, a to dňa 19.4.2010. Z vykonaného dokazovania je nepochybné, že ide o tzv. blankozmenku, ktorá mala byť a zrejme aj veriteľom bola vyplnená v súlade s Dohodou o vyplnení zmenky (bod 13 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru). Zmenka bola vystavená na predtlačí pripravenej veriteľom POHOTOVOSTĚ s.r.o. a okrem zákonom predpísaného textu „ zaplatím za túto zmenku pri predložení na rad POHOTOVOSTĚ s.r.o. Bratislava“, bol na nej nepochybne vopred uvedený aj zmenkový úrok 0,25 % denne, ďalej údaj o splatnosti veriteľovi POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Pribinova 25, Bratislava, ako aj ďalšie údaje „ bez protestu“ a „ na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“. Na zmenke je dopísaná zmenková suma 3.101,45 Eur a dátum začiatku úročenia 30.3.2011. V zmenke sú pripravené v predtlačí aj údaje o ručiteľovi, v tejto časti však zmenka vyplnená nebola. Ako

vystaviteľ je na zmenke uvedený odporca, ktorý zmenku zrejme aj podpísal, spolu so zmluvou o úvere . Na úverovej zmluve potvrdil prevzatie v zmluve dohodnutého úveru 3.101,45Eur. Podľa rubopisu na zmenke bola táto indosovaná na navrhovateľa, ktorý si v tomto konaní ako majiteľ zmenky uplatnil právo na zaplatenie zmenkovej sumy, zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne a ďalej si uplatnil právo na zaplatenie 6 % ročného úroku a zmenkovej odmeny vo výške 10,34 Eur. Navrhovateľ v návrhu tiež uviedol, že indosant predložil zmenku k zaplateniu a odporca, ako vystaviteľ doposiaľ zaplatil 0,- Eur.

Ako už bolo uvedené, navrhovateľ svoj návrh proti odporcovi podal na predpísanom tlačive „Návrh na uplatnenie pohľadávky“ podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.07.2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len Nariadenie).

Podľa článku 5 bod 1 Nariadenia, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné. Súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné alebo ak o to požiada niektorá zo strán. Súd alebo tribunál môže takúto žiadosť odmietnuť, ak sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti prípadu ústne pojednávanie zjavne nie je potrebné pre spravodlivé vedenie konania. Dôvody odmietnutia sa uvedú písomne. Iba proti rozhodnutiu súdu alebo tribunálu o odmietnutí takejto žiadosti nemožno samostatne podať opravný prostriedok.

Podľa článku 19 Nariadenia, pokiaľ toto Nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.

Odvolačiemu súdu je z jeho rozhodovacej činnosti známe, že spoločnosť POHOTOVOSŤ, s. r. o., IČO: 358 075 98, Bratislava, ako veriteľ poskytovala v minulosti, a aj v roku 2010 úvery fyzickým osobám - nepodnikateľom, tieto zmluvy o úvere uzatvárala ako formulárové zmluvy s predtlačnými VOP (všeobecné obchodné podmienky) na druhej strane, súčasťou VOP bola aj dohoda o vyplnení zmenky, pričom zmenku ako blankozmenku predkladala dlžníkom na podpis spolu s podpisom úverovej zmluvy. Následne POHOTOVOSŤ, s. r. o. tieto zmenky indosovala (postúpila rubopisom) na navrhovateľa, ktorý si ako majiteľ zmienek uplatnil práva voči zmenkovým dlžníkom, a to podľa Nariadenia, na predpísanom tlačive A. Zmluvy o úvere, ktoré POHOTOVOSŤ, s. r. o. uzatvárala, boli spotrebiteľskými zmluvami a vzťahovala sa na ne príslušná Európska a aj Slovenská legislatíva upravujúca takéto zmluvy.

Ako už bolo uvedené, Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací, senát 41Cob až do 22. 12. 2015 v podobných veciach vychádzal z platnej právnej úpravy Zákona č. 191/1950 Sb. ZZŠ a z právneho názoru, že konanie v takýchto veciach je konaním o zaplatenie peňažného nároku vyplývajúceho priamo zo zmenky ako z cenného papiera, odporca má postavenie zmenkového dlžníka a v konaní voči navrhovateľovi, ktorý uplatňuje nárok z indosovanej zmenky môže vznášať relevantné námietky týkajúce sa jeho vzťahu voči pôvodnému zmenkovému veriteľovi (POHOTOVOSŤ, s. r. o.) len ak preukáže, že navrhovateľ ako súčasný majiteľ zmenky pri nadobudnutí zmenky konal na škodu odporcu, ako dlžníka (§ 17 ZZŠ), zdôrazňoval charakter zmenkového záväzku, ktorý je prísne abstraktný a oddelený od zmluvného vzťahu s tým, že indosáciou zmenka stratila charakter zabezpečovacej zmenky, ako bola v súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru odporcovi zo strany pôvodného veriteľa POHOTOVOSŤ, s. r. o., a stala sa zmenkou na platenie. Pokiaľ zmenkový dlžník relevantné námietky v zmysle § 17 ZZŠ nevzniesol, a zmenka predložená navrhovateľom bola zmenkou platnou, teda spĺňala všetky náležitosti zmenky vlastnej uvedené v ZZŠ, odvolací súd považoval nárok navrhovateľa zo zmenky za oprávnený vrátane príslušenstva (na zmenke uvedeného úroku z omeškania 0,25% denne, zmenkového úroku 6% ročne a zmenkovej odmeny vo výške 1/3% zmenkovej sumy).

S účinnosťou od 22.12.2015 odvolací súd pri rozhodovaní v podobných veciach o nárokoch navrhovateľa vychádzal z vyššie citovanej právnej úpravy Zákona č. 438/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 99/1963 Zb. (O.s.p.) a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, medzi inými aj zák. č. 191/1950 Zb.. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu je preto v rozpore s jeho predchádzajúcou rozhodovacou činnosťou, kde pri rozhodovaní vychádzal z vyššie uvedeného právneho názoru a nárok navrhovateľa pokiaľ sa opieral o platnú zmenku, považoval za oprávnený vrátane príslušenstva.

K námietke navrhovateľa, že na tento prípad sa nevzťahuje úprava § 79 ods. 3 O.s.p. v novelizovanom znení, nakoľko návrh bol podaný podľa Nariadenia, ide o Európske konanie, ktoré sa riadi Nariadením, ako špeciálnym procesným ustanovením, ktoré upravuje konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu,

odvolací súd poukazuje na článok 19 samotného Nariadenia „Rozhodné procesné právo“, podľa ktorého pokiaľ toto Nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie. Nariadenie ako špeciálna procesná úprava má prednosť pred vnútroštátnou úpravou v tých veciach, ktoré upravuje, pokiaľ Nariadenie niektoré procesné postupy neupravuje, konanie sa riadi Občianskym súdnym poriadkom (samozrejme, nemôže ísť o úpravu, ktorá by bola v rozpore s Nariadením). Odvolací súd preto dospel k názoru, že v tomto prípade boli splnené všetky podmienky na to, aby okresný súd vec bez nariadenia ústneho pojednávania oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej 5 dní pred jeho vyhlásením.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata prevyšovať najvyššiu prípustnú odplatu, ktorú možno od spotrebiteľa pri poskytnutí peňažných prostriedkov požadovať. Odplatu, podrobnosti o stanovení odplaty, kritériách jej stanovenia a najvyššiu prípustnú výšku odplaty ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 4 ods. 6 Zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom v čase uzavretia vyššie uvedenej Zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Podľa § 4 ods. 7 Zákona č. 258/2001 Z.z., veriteľ zodpovedá za škodu vzniknutú spotrebiteľovi porušením odseku 6 veriteľom.

Vykonaným dokazovaním odvolací súd zistil, že Zmluva o úvere zo dňa 19.4.2010 uzavretá medzi veriteľom POHOTOVOSTĚ, s.r.o. a odporcom neobsahovala povinné údaje takejto zmluvy, v zmysle príslušných ustanovení Zákona č. 258/2001 Z.z., o spotrebiteľských úveroch (§ 4 ods. 2), keď neobsahovala úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, podmienky jej uplatňovania, index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, na ktorý je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru naviazaná, ako aj časové obdobie, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru a podmienky a spôsob vykonania tejto zmeny, neobsahovala ani ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť vypočítanú na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, keď mali byť tiež uvedené všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov. V zmysle § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom a účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy sa preto spotrebiteľský úver poskytnutý na základe uvedenej zmluvy považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Nakoľko však navrhovateľ uplatňoval v tomto konaní výlučne nárok zo zmenky, odvolací súd postupujúc v súlade s citovanou úpravou § 17 ods. 2 ZZŠ z úradnej povinnosti prihliadal najmä na všetky námietky, ktoré by odporca mohol uplatniť v súvislosti s dohodou o vyplňovacom práve k zmenke, na základe ktorej bola zmenka veriteľom vyplnená a následne indosovaná na navrhovateľa.

Odvolací súd zistil, že Dohoda o vyplnení zmenky je uvedená v bode 14 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré sú uvedené na rubovej strane zmluvy o úvere, VPP obsahujú celkom 20 bodov a nie sú osobitne podpísané odporcom. V prípade dohody o vyplnení zmenky nejde o individuálne dohodnutú podmienku úverovej zmluvy. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na úpravu § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom a účinnom pre tento prípad (ku dňu vystavenia zmenky), podľa ktorého veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru, ďalej zmenku vyplnenú veriteľom v rozpore s touto úpravou veriteľ nesmie prijať, pričom ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. Dohoda o vyplnení zmenky uvedená v tomto prípade vo VPP, ktorá umožňovala vystavenie blankozmenky s tým, že zmenková suma v čase vyplnenia je ponechaná na veriteľa a táto suma môže byť (a vo väčšine prípadov aj je) v čase vyplnenia v rozpore s touto úpravou, je minimálne obchádzaním § 4 ods. 6 zákona o spotrebiteľských úveroch. Pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv je dlžník tou slabšou stranou, v záujme obstarania finančnej hotovosti pristúpi na podmienky veriteľa bez toho, aby sa s nimi podrobne oboznámil, resp. sú mu tieto podmienky predložené len ako VPP na zadnej strane formulárovej, veriteľom vopred pripravenej úverovej zmluvy, ako tomu bolo aj v tomto prípade. Pri výklade vyššie citovanej úpravy § 4 ods. 6 a ods. 7 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (zrušený zákonom č. 129/2010 Z.z.) je podľa názoru odvolacieho súdu potrebné dospieť k takému výkladu, že spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s. r. o. bola v tomto prípade povinná postupovať tak, aby nedochádzalo z dôvodu zjavnému nepomeru dohodnutých zmluvných podmienok v neprospech spotrebiteľa ku vzniku škody na jeho strane a bola povinná pri vystavení zmenky zabezpečujúcej splnenie spotrebiteľského úveru postupovať spôsobom, ktorý by odporcovi, ako dlžníkovi umožnil rovnakú obranu proti nadobúdateľovi zmenky, ako proti pôvodnému veriteľovi. Takáto povinnosť veriteľom pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv vyplývajú aj z úpravy § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Obchodná spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s. r. o. týmto spôsobom nepostupovala, keď v dohode o zmenke uviedla, že odporca vystaví v jej prospech zmenku „na rad“, tzv. ordre zmenku, a nie zmenku „nie na rad“ tzv. rekta - zmenku. V prípade zmenky „na rad“ je možné jednoduchým prevodom zmenky sťažiť postavenie zmenkového dlžníka voči novému majiteľovi zmenky, keď pri uplatnení námietok týkajúcich sa pôvodného vzťahu so svojim veriteľom musí splniť podmienky v zmysle citovaného § 17 ods. 1 ZZŠ (do 22. 12. 2015 nemal § 17 ZZŠ ods. 2 a 3). Ako už bolo uvedené, zmenku pripravil veriteľ, ktorý mohol na zmenke uvedením poznámky „nie na rad“ indosáciu zmenky vylúčiť, čo však neurobil.

Takýto spôsob vystavenia blankozmenky (bez poznámky „nie na rad“ a s uvedeným 0,25% úrokom denne) a takýmto spôsobom vopred vo VPP pripravená dohoda o jej vyplnení vo vzťahu k spotrebiteľom, od ktorých nie je možné očakávať podrobnejšie poznatky o zmenkovom práve, je možné hodnotiť aj ako zneužitie práva zo strany veriteľa zo spotrebiteľskej zmluvy. V Dohode o vyplnení zmenky nie sú

uvedené dostatočné informácie o tom, čo veriteľ do zmenky vyplní ako zmenkovú sumu, v dohode uvedený údaj „bude pozostávať zo všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktorému vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky“ je nepresný a nezrozumiteľný, nie je z neho zrejmé, či bude dodržaná citovaná úprava § 4 ods. 6 Zákona č. 258/2001 Z.z. platná v čase uzavretia spotrebiteľskej zmluvy a vzhľadom aj na to, že v zmluve chýbajú zákonom predpísané údaje o úročení úveru a o ročnej priemernej miere nákladov, na základe čoho by bol považovaný poskytnutý úver za úver bez úrokov a poplatkov, je možné dohodu o vyplňovanom práve hodnotiť ako dohodu, v ktorej je obsiahnutý hrubý nepomer v neprospech spotrebiteľa, a preto ide o neplatnú zmluvnú podmienku. Aj navrhovateľ, ako majiteľ indosovanej zmenky musel podľa názoru odvolacieho súdu vedieť o tom, že zmenka bola vystavená v súvislosti so spotrebiteľským úverom.

Postup zo strany pôvodného veriteľa, ktorý uzavrel spotrebiteľskú zmluvu je v rozpore aj s dobrými mravmi, nakoľko zmenkový úrok 0,25% denne predstavuje sadzbu 91,25% ročne, čo je v hrubom nepomere s poskytnutým plnením a aj vo vzťahu k zabezpečovanej povinnosti dlžníka plniť dlh riadne a včas.

Dohodu o vyplnení zmenky obsiahnutú vo VPP považoval odvolací súd za neprimeranú zmluvnú podmienku dohodnutú výrazne v neprospech dlžníka, pričom ako už bolo uvedené nebola táto zmluvná podmienka osobitne dojednaná, a preto túto dohodu súd vyhodnotil ako neplatnú. Uvedená dohoda je neplatná aj podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor so zákonom (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 6 Zákona č. 258/2001 Z.z.).

Na základe uvedených záverov odvolací súd súhlasí so súdom prvého stupňa v tom, že Dohoda o vyplnení zmenky je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a je preto neplatná. Aj keď neplatnosť Dohody o vyplnení zmenky nespôsobuje neplatnosť zmenky podľa ZZŠ, zakladá dôvodnú obranu dlžníka proti povinnosti zaplatiť takúto zmenku, a to nielen pôvodnému veriteľovi, ale aj indosatárovi, ktorý ju napokon ani nemal prijať. Závazok spotrebiteľa k založeniu zmenkovej obligácie je podľa názoru odvolacieho súdu neplatný, a pôvodný majiteľ zmenky nemohol preniesť na navrhovateľa, ako nadobúdateľa zmenky práva zodpovedajúce neplatnému záväzku, teda práva, ktoré platne nenadobudol. Ako už odvolací súd uviedol, samotná zmenka predložená navrhovateľom v konaní je platná, obsahuje všetky náležitosti úpravy ZZŠ nevyhnuté pre platnosť zmenky, ako cenného papiera. Z vyššie uvedených dôvodov však súd navrhovateľovi práva uplatnené zo zmenky voči odporcovi nepriznal. Keďže navrhovateľ si, ako to opakovane v konaní zdôrazňoval uplatnil iba práva zo zmenky, odvolací súd dospel k záveru, že takéto práva navrhovateľovi priznať nemôže, a preto napadnutý rozsudok okresného súdu podľa ustanovenia § 219 ods. 1 O.s.p., ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd nerozhodoval, pretože zo strany odporcu, ktorý bol v odvolacom konaní úspešný, nebol podaný návrh na rozhodnutie o trovách konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Rozhodnutie bolo jednohlasne schválené členmi senátu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.